

22.1.2026

OKV/2925/21/2025

OKV/2925/21/2025-OKV-2

VALTIONEUVOSTON OIKEUSKANSLERI

Valtiovarainministeriö
Lausuntopalvelu

Viite:

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 27.11.2025, VN/36127/2023

Asia:

Lausuntopyyntö ehdotuksesta viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden ja varautumisen arviointia koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden ja varautumisen arviointia koskevan lainsäädännön muuttamisesta uudistettaisiin tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelmien arviointimenettelyjä, lisättäisiin yritysten mahdollisuuksia tarjota arviointimenettelyjä ja säädettäisiin viranomaisten ja eräissä tilanteissa myös yritysten velvollisuutta arvioida tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvan ja varautumisen tasoa.

Laki viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista 3 a §

Esitetyllä uudella viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista annetun lain (arviointilaki) 3 a §:llä valtionhallinnon viranomaisille säädettäisiin laaja velvollisuus arvioida tietojärjestelmiensä ja tietoliikennejärjestelyjensä tietoturvallisuutta ja varautumista. Lainkohdan mukaan viranomaisen on pyydettävä arviointiviranomaisen arviointi järjestelmistä ja tietoliikennejärjestelyistä, joilla käsitellään turvallisuusluokkaan I tai II luokiteltuja tietoja ja pyydettävä arviointiviranomaisen tai hankittava tietoturvallisuuden arviointilaitoksen arviointi, kun järjestelmistä ja järjestelyistä kun käsitellään turvallisuusluokkaan III luokiteltuja tietoja. Arviointilain 6 §:ssä arviointiviranomaiselle on

OIKEUSKANSLERIN VIRASTO

säädetty laajat tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet ja sekä pääsyoikeudet järjestelmiin ja tiloihin laissa säädettyjen arviointi- ja selvitysoikeuksiensa toteuttamiseksi.

Säädettävä velvoite hankkia arviointiviranomaisen arvio koskee vaikuttaisi koskevan ylimpiä laillisuusvalvojia, valtioneuvoston oikeuskansleria ja eduskunnan oikeusasiamiestä, samoin kuin eduskuntaa ja tuomioistuimia.

Perustuslakivaliokunta on tietosuojalakia koskevassa lausunnossaan (PeVL 14/2018 vp) katsonut, että tietosuojavaltuutetun valvontavalta ei voi ulottua ylimpien laillisuusvalvojien toimintaan. Perustuslakivaliokunnan kannan mukaisesti ylimmät laillisuusvalvojat on rajattu myös esimerkiksi julkisen hallinnan tiedonhallintalain 3 §:n 4 momentin määräyksellä valvovan viranomaisen valvontatoimivallan ulkopuolelle. Perustuslakivaliokunnan käytännössä on samoin suhtauduttu torjuvasti valtioneuvoston ja sen alaisen hallinnon oikeuksiin ohjata ja arvioida eduskunnan ja sen alaisten virastojen toimintaa. Edelleen Suomen perustuslain 3 §:n 3 momentti takaa tuomiovaltaa käyttävien tuomioistuimien riippumattomuuden.

Luonnoksen säätämisjärjestysperusteluista ei havaintojeni mukaan ilmene, että arviointivollisuutta tai arviointiviranomaisen tiedonsaantioikeuksia olisi arvioitu suhteessa ylimpien laillisuusvalvojien, eduskunnan tai tuomioistuinten asemaan. Pidän välttämättömänä, että jatkovalmistelussa arvioidaan, millä tavoin edellä mainittujen tahojen asema suhteessa arviointiviranomaiseen otetaan huomioon tavalla, joka ottaa huomioon niiden riippumattomuuden.

Säätämisjärjestysperustelut

Ehdotukseen säätämisjärjestysperusteluissa sivulla 60 toiseksi viimeisessä kappaleessa todetaan, että ”esityksen edellä kuvatut elinkeinovapauden kannalta merkitykselliset, ja sitä mahdollisesti rajoittavat ehdotukset säädettäisiin kaikki lain tasolla siten, että niiden edellytykset ilmensivät laista”. Pidän perusteltuna, että perusteluissa yksilöitäisiin, mitkä esityksen sisältämistä määräyksistä rajoittavat perustuslaissa suojattua elinkeinovapautta sen sijaan, että vain esitetään, että se olisi mahdollista.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Janne Salminen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Pekka Liesivuori